

Ⓒ Averz

Na líci zberateľskej euromince je názov balady Janka Kráľa ZAKLIATA PANNA VO VÁHU A DIVNÝ JANKO s fiktívnym portrétom zakliatej panny s rozpustenými zvlhnutými vlasmi symbolizujúcimi vlny rieky Váh. Vľavo od portrétu sú štylizované iniciálky autora výtvarného návrhu zberateľskej euromince Branislava Ronaia BR a značka Mincovne Kremnica, štátny podnik, ktorú tvorí skratka MK umiestnená medzi dvoma razidlami. Nad portrétom je štátny znak Slovenskej republiky a letopočet razby 2022. V hornej časti mincového poľa je označenie nominálnej hodnoty zberateľskej euromince 10 EURO a pod ním názov štátu SLOVENSKO.

Ⓒ Reverz

Na rube zberateľskej euromince je fiktívny portrét Janka Kráľa. Vľavo od neho je v opise meno a priezvisko JANKO KRÁL. Vpravo sú v opise letopočty jeho narodenia a úmrtia 1822 - 1876.

Náhrobný pomník Janka Kráľa
na Národnom cintoríne v Martine
Fotograf: Ferdinand Jiríček, Matica slovenská, Martin

Ⓒ Údaje o minci

Nominálna hodnota:	10 eur
Materiál:	Ag 900/1000, Cu 100/1000
Hmotnosť:	18 g
Priemer:	34 mm
Hrana:	• SLOVENSKÝ ROMANTICKÝ BÁSNIK A BALADIK
Náklad:	limitovaný, maximálne 11 000 ks v bežnom a proof vyhotovení
Autor návrhu:	Branislav Ronai
Rytec:	Dalibor Schmidt
Výrobca:	Mincovňa Kremnica, š. p.

Vydala: © Národná banka Slovenska, marec 2022
Text: PhDr. Daniela Kodajová, PhD.
Foto: Slovenská národná knižnica - Literárny archív

[www.nbs.sk/sk/bankovky-a-mince/
eurove-mince/zberatske](http://www.nbs.sk/sk/bankovky-a-mince/eurove-mince/zberatske)

www.nbs.sk

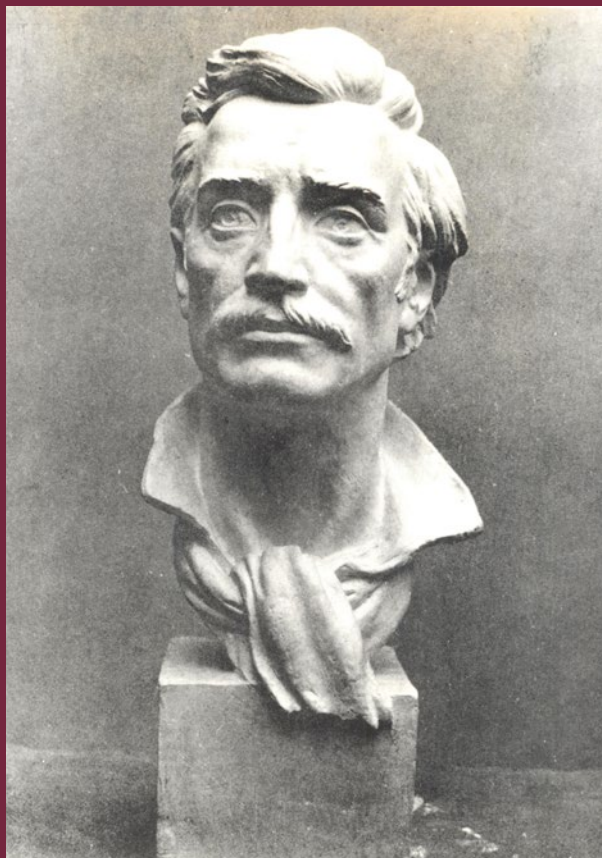

Janko Král'

200. výročie narodenia

STRIEBORNÁ ZBERATEĽSKÁ EUROMINCA

Janko Král' (24. 4. 1822 – 23. 5. 1876) sa narodil v Liptovskom Sv. Mikuláši a stal sa jedným z najvýraznejších romantických básnikov našej literatúry. Napriek tomu, že ho životné cesty zaviedli ďaleko od rodného kraja, vždy s ním bol spätý. Dôkazom je aj jeho poézia s prírodnými motívmi vrchov Kriváň, Veľký Choč i riekou Váh. Zobrazoval ich aj ako personifikácie pamätníkov dávnych čias, či svedkov búrlivých dejinných udalostí. Postupne študoval v Liptovskom Mikuláši, Gemeri, Levoči, Kežmarku aj Prešporke. Na evanjelickom lýceu v Prešporke strávil roky 1842 – 1844 v kruhu žiakov Ľudovíta Štúra.

Busta Janka Král'a od akad. soch. Stanislava Bíroša.

Mal búrlivú nepokojnú povahu. Podľa jeho básne *Zakliata panna vo Váhu a divný Janko* ho priatelia prezývali buričom a Divným Jankom. Skladal najmä balady a piesne, pri ktorých sa inšpiroval ľudovou tvorivosťou. Jeho talent bol neprehliadnuteľný, ale jeho nepokojná a nespokojná povaha spôsobila, že v noci veršoval a nad ránom verše páliť. Básne, čo sa zachovali, vyťahovali jeho priatelia doslova z ohňa. Rád unikal do samoty, odchádzal do prírody, na cesty a často dlhé týždne nedával o sebe žiadne správy.

Aj keď často menil pôsobiská a „strácal sa“, vyskytol sa vždy v pravom čase pri rozhodujúcich udalostiach svojej doby. V roku 1844 bol jedným zo študentov, ktorí opustili Prešporok na protest voči odvolaniu obľúbeného učiteľa Ľudovíta Štúra. V marci 1848 bol v Budapešti, v centre uhorskej revolúcie. V roku 1861 bol v Turčianskom Sv. Martine na Memorandovom zhromaždení. Po návrate z revolučnej Pešti na Slovensko podnecovali s priateľom Jánom Rotaridesom k vzburám, čo sa obojm stalo osudným. Uvážnili ich, sťahovali z väzenia do väzenia, týrali a hrozili šibenicou.

Po skončení štúdia pôsobil ako štátny úradník, vždy na takmer bezvýznamnom poste. Po rakúsko-uhorskom vyrovnaní v roku 1867 ho opäť dobehla povest' revolučného buriča. Zo služieb uhorských úradov ho prepustili vo veku 45 rokov.

Záver jeho života je zastretý nejasnosťami. Zomrel na črevný týfus 23. mája 1876. Obete tejto infekčnej choroby pochovávali mimo bežný cintorín. Často ani rodina nevedela

identifikovať presné miesto. Janko Král' má na cintoríne v Zlatých Moravciach iba symbolický hrob, ktorý odhalili v roku 1966 pri 90. výročí jeho úmrtia. V tom istom období bol odhalený i druhý symbolický hrob na martinском Národnom cintoríne.

Podobu Janka Král'a nepoznáme. Zachovala sa iba jedna nejasná fotografia, na ktorej má na hlave baranicu. Zo spomienok rovesníkov vieme, že mal tmavé rozčuchané vlasy, iskrivý pohľad a akúsi divokosť manierov. Chodil s paličkou, čo bol dôsledok zaobchádzania v žalári.

Výrez z rytiny Memorandové zhromaždenie v Martine v roku 1861, údajne prvý sprava je zobrazený Janko Král'.